

Výzkum lesních ekosystémů - priority pro Evropu

European Forest Ecosystem Research Network (EFERN), byla založena v roce 1996 jako jeden z výsledků Ministerských konferencí na ochranu evropských lesů ve Štrasburku v roce 1990 a Helsinkách v roce 1993, s cílem podpořit ekologický výzkum v trvale udržitelném lesním hospodaření. Konala se 3 plenární zasedání, každé s určitým tématem. Výsledky těchto jednání byly shrnuty v 10 kapitolách ve svazku s názvem "Cesty k moudrému využívání lesů v Evropě". Cílem bylo mimo jiné stanovit priority budoucího výzkumu lesních ekosystémů. Přijmeme-li myšlenku, že udržitelnost zahrnuje multifunkční pohled na lesy, je nutné najít způsoby, jak zahrnout do klasického lesnického výzkumu biodiverzitu, kvalitu vody a socio-ekonomii. Vyvážení různých zájmů lze provést prostřednictvím plánování. Z toho vyplývá i potřeba výběru vhodných metod řízení lesních majetků. Klasický porostní lesnický přístup nyní potřebuje ještě dodatečné měřítko - krajinou úroveň. Cílem je představit koncept, který se pokouší integrovat příslušné disciplíny ekosystémové a krajinné ekologie a jejich komponenty.

Využitelné výstupy:

Hlavním cílem EFERN, bylo podpořit vznik celoevropské sítě koordinovaného výzkumu lesních ekosystémů. Důležitým krokem bylo přezkoumání řady konceptů a prací tak, aby bylo možné určit témata nutná pro zajištění a rozvoj udržitelného lesního hospodářství. V 9 kapitolách je popsáno využívání lesní půdy v Evropě na základě přezkoumání historických podkladů. Zahrnuty byly i další důležité aspekty založené na vlastnostech a fungování ekosystému. Rovněž byly diskutovány problémy boreálních, temperátních, horských a mediteránních oblastí. Existují jisté skutečnosti, které je třeba zvážit, chceme-li v budoucnu rozvíjet lesnický výzkum s ekologickým zaměřením. Udržitelné lesní hospodářství je chápáno jako víceúrovňové využívání lesní půdy takovým způsobem, aby i budoucí generace měly k dispozici nejméně stejná aktiva jako my. Při praktikování tohoto způsobu lesnictví, už není klasický lesnický výzkum dostačující. Zjišťování problémů týkajících se biodiverzity a kvality vod a také těch, které souvisejí s hospodářskými postupy, bude muset být propojeno v širší míře, než tomu bylo doposud. Je nutný přístup hodnotící krajinné měřítko. Vyvážení mnohoúrovňového využití lesů bude vyžadovat propojení biologicko-ekologických, socio-ekonomických a socio-kulturních aspektů. Z tohoto důvodu, je třeba konvenční porostní plánování doplnit plánováním krajinným. Byly navrženy a aplikovány různé managementové přístupy, jako je víceúčelové lesnictví, udržitelné lesnictví, adaptivní management nebo management na ekosystémové bázi. Avšak úspěšný management lesních ekosystémů a krajiny vyžaduje důkladné pochopení složitosti vztahů mezi lesním hospodářstvím, lesním ekosystémem a fungováním krajiny. V procesu plánování je zásadní integrace ekologických, ekonomických a sociálních faktorů. Žijeme v měnícím se prostředí. Nejenže přizpůsobujeme naše hospodářské postupy v reakci na ekonomické imperativy a technologický rozvoj, ale také klima se rychle mění (jak fyzicky, tak chemické složení) a to v důsledku konání naší (na spalování závislé) společnosti. Klimatické změny vedou k nečekaným a rychlým proměnám prostředí, v němž rostou naše lesy. Máme-li přijmout vhodné strategie pro jejich zmírnění, musíme těmto změnám porozumět a také být schopni je předvídat. S rostoucími znalostmi o lesních ekosystémech a lesních krajinách, bude v budoucnu třeba užší vzájemné spolupráce mezi zúčastněnými stranami, projektanty, hospodáři a vědci z různých oborů. Je to výzva pro příští desetiletí k rozvoji a podpoře takové spolupráce. Na základě zkušeností z EFERN, věříme, že je důležité přispívat k nárůstu spolupráce mezi disciplínami, s cílem dát lesnickému výzkumu nový směr.

Hlavní součásti ekosystémového a krajinného lesnictví jsou na obr. 2. Plánování v ekosystémovém a krajinném lesnictví je založeno na kritériích - biologických, ekologických, hydrologických, ekonomických a socio-ekonomických - odvozené z nejlepších příčinných vědomostí. Management je nástroj, který přináší do reality očekávání procesu plánování. Lesní hospodářství potřebuje vyvinout nebo upravit existující techniky a strategie tak, aby bylo možné uplatnit víceúčelové udržitelné lesnictví. Plánování a hospodářská opatření se musí lišit co do rozsahu i do času v závislosti na několika faktorech, jako je vlastnictví, utváření krajiny, atd. Pochopení historie využití krajiny a předchozích managementů jsou pro rozvoj udržitelného lesního hospodářství zásadní. Budoucí vývoj ekosystémů a krajiny je závislý nejen na použité managementové strategii, ale také na fyzických a chemických změnách klimatu nebo na znečištění vzduchu a klimatických změnách. Udržitelné lesní hospodářství vyžaduje odpovídající znalosti nejen lesních ekosystémů, ale také

interakcí v různých disciplínách. Proces plánování a hledání vhodného kompromisu mezi různými zájmy na využití lesů a krajiny má zásadní význam pro dosažení cíle trvale udržitelného obhospodařování lesů. Kontakt se společnostmi a jejich normami bude podporovat vědce k vývoji kritérií, které musí splňovat. Předpokládá se zvýšená mezioborová interakce, která ovlivní nejen výzkum, ale také vzdělání a to na různých úrovních.

Grafické**přílohy:** [obr1_zakladni_znalosti_a_fakty_ovlivnujici_planovani_a_hospodareni_v_udrzitelnem_lesnictvi.jpg](#) [1][obr2_hlavni_komponenty_ekosystemoveho_a_krajinneho_lesnictvi_mirici_k_udrzitelnemu_lesnimu_hospodareni.jpg](#) [2]

Zdroj: Andersson F.O., Feger K., Huttli R.F., Krauchi N., Mattsson L., Sallnas O., Sjoberg K. 2000: Forest ecosystem research - priorities for Europe. *Forest Ecology and Management* 132 (1): 111-119.

Zadal: Pavla Cizkova

URL zdroje: <http://forumochranyprirody.cz/vyzkum-lesnich-ekosystemu-priority-pro-evropu>

Odkazy:

[1] http://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/obr1_zakladni_znalosti_a_fakty_ovlivnujici_planovani_a_hospodareni_v_udrzitelnem_lesnictvi.jpg

[2] http://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/obr2_hlavni_komponenty_ekosystemoveho_a_krajinneho_lesnictvi_mirici_k_udrzitelnemu_lesnimu_hospodareni.jpg